ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ОБЛІКОВО - ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

РОСОХАЧ ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА

«ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗ ТА АУДИТ НАЯВНОСТІ І РУХУ ТОВАРІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ»
(на матеріалах ТОВ «ТОГОВИЙ ДІМ «БРАВО»)

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

АВТОРЕФЕРАТ
випускної кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього кваліфікаційного рівня «магістр»

Чернігів -2018

Випускною кваліфікаційною роботою є рукопис

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту, обліково-економічного факультету Чернігівського національного технологічного університету Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник: к.е.н., доцент **Гливенко Валентина Василівна**, Чернігівський національний технологічний університет

Рецензент: головний бухгалтер ТОВ «Торговий Дім «Браво» **Стрижак Валентина Григорівна**

Захист відбудеться «27» грудня 2018 р. о 09.00 год. на засіданні Державної екзаменаційної комісії у Чернігівському національному технологічному університеті

Завідувач кафедри
бухгалтерського обліку, **д.е.н., професор**
оподаткування та аудиту ЧНТУ **Маргасова В.Г.**

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасна торгівля України характеризується значними обсягами та динамізмом, що потребує переосмислення її сутності та ролі в нових умовах господарювання. Трансформаційні процеси, які відбуваються в цій сфері, зумовлені не лише закономірностями та тенденціями розвитку внутрішнього ринку, але й загальносвітовими, що відкривають перед торгівлею нові можливості інноваційного характеру.

Товари належать до оборотних активів підприємства і являють собою певні матеріальні цінності, які були придбані підприємством з метою продажу та отримання прибутку від реалізації. На підприємствах роздрібної торгівлі товари переходять зі сфери обігу до сфери споживання, тому роздрібний товарообіг є одним з найважливіших показників, який демонструє ефективність соціально-економічних процесів в цілому. Необхідною умовою роздрібної торгівлі є наявність своєчасних та об'єктивних даних про товари та їх реалізацію, які формуються в системі бухгалтерського обліку підприємства.

Мета випускної кваліфікаційної роботи – обгрунтування теоретичних і практичних аспектів обліку, аналізу та аудиту руху товарів та розробка пропозицій щодо їх удосконалення на ТОВ "Торговий Дім "Браво".

Об'єктом дослідження є процес організації обліку, аналізу та аудиту руху товарів.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних аспектів організації обліку, аналізу і аудиту товарів на підприємствах роздрібної торгівлі.

У ході написання випускної кваліфікаційної роботи поставлено та вирішено наступні **завдання**:

- дослідити сутність поняття "товари" та методи їх оцінки;
- визначено особливості обліку товарів, мету та завдання їх аудиторської перевірки;
- досліджено сучасний стан сфери роздрібної торгівлі в Україні;
- вивчено, яким чином здійснюється організація обліку на підприємстві;
- проаналізовано основні фінансово-економічні показники підприємства;
- досліджено організацію обліку товарів на підприємстві;
- розглянуто організацію і методику аудиту товарів;
- розроблено пропозиції щодо удосконалення обліку та аудиту товарів на підприємстві.

При написанні випускної кваліфікаційної роботи були використані такі **методи дослідження**: порівняння та узагальнення, табличний, графічний, розрахунково–аналітичний методи, розрахунковий метод, методи систематизації та припущення, індукції та дедукції, аналіз.

Інформаційною базою для написання дипломної роботи є фінансова звітність досліджуваного підприємства за 2015-2017 роки, Наказ про облікову

політику, Статут підприємства, нормативно-правові документи, матеріали Головного управління статистики в Чернігівській області та Державної служби статистики України, навчальна література та наукові публікації вітчизняних вчених - економістів.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в обґрунтуванні пропозицій щодо удосконалення системи бухгалтерського обліку та аудиту товарів ТОВ «Торговий Дім «Браво», а саме:

- необхідність удосконалити облікову політику підприємства;
- деталізувати робочий план рахунків підприємства в частині обліку товарів;
- оптимізувати систему обліку товарів за рахунок запропонованої схеми;
- удосконалити організацію документообігу;
- запропоновано план та програму аудиту товарів для підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Основні результати дослідження спрямовані на удосконалення організації обліку та аудиту руху товарів, а також підвищення ефективності діяльності досліджуваного підприємства.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження доповідалися і обговорювалися на III Міжнародній науково-практичній конференції (м. Чернігів, 27листопада 2017р.).

За результатами дослідження опубліковано тези доповідей:

Гливенко В.В., Росохач О. В. Організація обліку товарів на підприємствах торгівлі //Бухгалтерський облік,оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку: III Міжнародна науково-практична конференція (м. Чернігів, 27листопада 2017р.): тези доповідей.- Чернігів: ЧНТУ, 2017.- С. 57 - 58.

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, 10 підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Основний зміст роботи викладений на 90 сторінках. Робота містить 20 таблиць, 7 рисунків, список використаних джерел 80 найменувань та 9 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У **вступі** наведена актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи, встановлено мету та завдання, об’єкт та предмет, висвітлені інформаційна база, інформація про апробацію результатів дослідження та публікації, практична цінність та структура роботи.

У першому розділі роботи «**Теоретичні основи організації обліку та аудиту товарів**» досліджено економічну сутність поняття «товари», визначені методи їх оцінки, а також розглянуто особливості організації обліку товарів на підприємствах роздрібної торгівлі, наведено нормативно-правові акти, якими керуються підприємства торгівлі у своїй діяльності.

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку «Запаси» товарами запасами є придбані підприємством, товари, призначені для подальшого перепродажу.

Аналітичний облік товарів ведеться за видами, найменуванням, сортами за купівельною вартістю, яка включає торгову націнку. Тому при оприбуткуванні товарів складають розрахунок націнки на них і під звіт матеріально відповідальним особам відносять їх повну вартість. Реалізацію товарів проводять на основі накладних, у яких зазначено назву, кількість (масу) товарів, ціну, ПДВ, загальну вартість.

В сучасний умовах все більше підприємств вважають необхідним залучати аудиторів до незалежної перевірки своєї діяльності, навіть якщо вони не підпадають під обов'язковий аудит. Метою аудиторської перевірки наявності і руху товарів є отримання достатніх доказів впевненості в ефективності їх використання, достовірності відображення в обліку та розкриття інформації щодо них у фінансовій звітності.

У другому розділі роботи **«Організація обліку та аналіз руху товарів на ТОВ «Торговий Дім «Браво»** проведено аналіз сучасного стану сфери роздрібної торгівлі в Україні, охарактеризовано організацію обліку на підприємстві, наведено фінансово-економічну характеристику підприємства, проведено аналіз руху товарів та досліджено організацію та методику аудиту товарів на ТОВ «Торговий Дім «Браво»

В сучасних умовах галузь роздрібної торгівлі починає розвиватися швидкими темпами та має значний вплив на валовий внутрішній прибуток. З кожним роком збільшується товарооборот підприємств роздрібною торгівлі, покращується асортимент товарів та змінюється кількість таких підприємств, що також має неабиякий вплив на національний дохід. На сьогодні однією з головних цілей держави має бути створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу з метою забезпечення їх конкурентоспроможності.

Проаналізувавши звітність досліджуваного підприємства за 2015 -2017 роки, ми дійшли висновків, що підприємство перебуває не у найкращому становищі та потребує залучення коштів для покращення показників своєї діяльності. Звісно, що спостерігаються позитивні тенденції, але цього недостатньо для забезпечення ефективного розвитку підприємства та збільшення його конкурентоспроможності на ринку.

Щодо аналізу та аудиту на досліджуваному підприємстві, то їх стан не можна оцінити як задовільний, оскільки на ТОВ "Торговий Дім "Браво" відсутні відділи, які б займалися аналізом та внутрішнім контролем діяльності, а кількість аудиторських перевірок є незначною. Тому підприємству необхідно переглянути та, можливо, внести зміни до діяльності відділу бухгалтерського обліку, задля покращення управління даним підприємством.

У третьому розділі роботи **«Шляхи удосконалення обліково-аналітичної роботи на ТОВ «Торговий Дім «Браво»** наведено пропозиції щодо удосконалення організації обліку на досліджуваному підприємстві та запропоновано план і програму перевірки наявності та руху товарів на

підприємствах роздрібної торгівлі.

Під час дослідження було визначено основні переваги та недоліки в діяльності досліджуваного підприємства та запропоновано пропозиції щодо вдосконалення облікової політики та підвищення ефективності діяльності.

Серед основних недоліків виділено неповне висвітлення інформації в наказі про облікову політику підприємства та відсутність працівника, який би займався аналізом та контролем діяльності ТОВ "Торговий Дім "Браво", що ускладнює управління підприємством.

Як результат проведеного дослідження було запропоновано такі заходи:

– удосконалити деякі елементи облікової політики в частині обліку основних засобів, а також запровадити елементи управлінського обліку;
– запропоновано деталізацію рахунків бухгалтерського обліку доходів та витрат, які є найбільш використовуваними підприємствами торгівлі;
– для досліджуваного підприємства було розроблено систему обліку товарів, яка зможе полегшити організацію обліку товарних запасів;
– запропоновано напрямки удосконалення облікової документації;
– розроблено графік документообігу запасів та внутрішній графік інвентаризації;
– запропоновано план та програму аудиту товарів для досліджуваного підприємства.

Впровадження розроблений рекомендацій сприятиме більш ефективній організації обліково – аналітичної роботи на підприємстві та сприятиме оптимізації діяльності підприємства в цілому.

ВИСНОВКИ

У ході роботи було виконано всі поставлені завдання та сформовано такі результати дослідження:

1. Опрацьовано дослідження вітчизняних вчених і на їх основі сформовано власне визначення поняття товарів, а саме: товарами є матеріальні запаси підприємства, які призначені для подальшого обміну або продажу, з метою отримання ним економічного ефекту. Також нами було оцінено методи оцінки запасів при вибутті: ідентифікованої собівартості, середньозваженої собівартості, ФІФО, нормативних затрат, ціни продажу та досліджено, що для підприємств роздрібної торгівлі найкращим буде метод ціни продажу;
2. Організація обліку на підприємстві має проводитися на основі чинного законодавства та відповідно до специфіки діяльності підприємства. Особливості організації обліку мають бути закріплені в Наказі про облікову політику підприємства з метою забезпечення одержання достовірної інформації про його майновий та фінансовий стан, результати діяльності, так як це є необхідним для користувачів фінансової звітності. Аналітичний облік товарів має вестися за їх найменуванням або однорідною групою, з відображенням операцій в відповідних журналах та відомостях;

3. З метою контролю своєчасності та повноти оприбуткування товарів матеріально-відповідальними особами, правильності відображення операцій з товарами на рахунках бухгалтерського обліку є необхідність проводити аудиторську перевірку товарних операцій підприємства. У ході перевірки перед аудитором постає ряд завдань, серед яких перевірка наявності товарів та тари для їх зберігання, правильності відображення операцій на рахунках обліку, дотримання норм списання товарів та вимог щодо інвентаризації та забезпечення внутрішнього контролю;

4. Останнім часом сфера роздрібного товарообороту починає стрімко розвиватися, відбувається диверсифікація торгівлі, тобто поступово починає з'являтися все більше малих торгових точок, яким споживачі віддають перевагу. Також з року в рік збільшуються індекси товарообороту роздрібної торгівлі, що є позитивним для розвитку даної галузі, але є все ж деякі недоліки, на які треба звернути увагу при плануванні діяльності торгових підприємств;

5. Досліджуване підприємство займається реалізацією продовольчих товарів населенню. Основну частину товарів, які реалізовуються займають м'ясні, молочні, хлібобулочні продукти та напівфабрикати;

6. Підприємство використовує журнальну форму бухгалтерського обліку з елементами комп'ютерної обробки, користується загальним Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та обліковує товари на рахунку 28 «Товари».

7. Було виявлено, що ТОВ «Торговий Дім «Браво» перебуває не у найкращому фінансовому стані. Звісно, що прослідковуються певні позитивні тенденції в показниках, що добре характеризує дане підприємство, але не в усіх випадках ці показники задовольняють їх нормативне значення. Також у підприємства не достатньо власних коштів для забезпечення його нормальної, але спостерігається позитивна тенденція до збільшення значення власних оборотних коштів;

8. Щодо аудиту, то на підприємстві він не проводиться на відповідному рівні, тому однією з пропозицій є створення служби внутрішнього контролю та проводення щорічних аудиторських перевірок перед подачею фінансової звітності та проводення аудиту товарних запасів, оскільки саме вони є основою діяльності підприємства;

9. В результаті проведеного дослідження було розроблено такі рекомендації для ТОВ «Торговий Дім «Браво»:

– удосконалити облікову політику підприємства;
– деталізувати робочий план рахунків підприємства в частині обліку товарів;
– оптимізувати систему обліку товарів за рахунок запропонованої схеми;
– удосконалити організацію документообігу;
– запропоновано план та програму аудиту товарів для підприємства.

АНОТАЦІЯ

Росохач О. В. «Організація обліку, аналіз та аудит наявності і руху товарів на підприємствах розрібної торгівлі» (на матеріалах ТОВ «ТОГОВИЙ ДІМ «БРАВО»)

Спеціальність: 071 – «Облік і оподаткування» - Чернігівський національний технологічний університет; Навчально-науковий інститут економіки.- Чернігів, 2018.

Випускна кваліфікаційна робота спрямована на обгрунтування теоретичних і практичних аспектів обліку, аналізу та аудиту руху товарів та розробку пропозицій щодо їх удосконалення на ТОВ “Торговий Дім “Браво”.

Облік товарів на підприємствах роздрібної торгівлі має свої особливості, тому важливим є визначення сутності товарів, дослідження методів їх оцінки та особливостей відображення в системі бухгалтерських рахунків.

Організація обліку в торгівлі передбачає ведення обліку роздрібного товарообігу, в основному, у грошовому вимірнику за продажними (роздрібними) цінами, за винятком товарів, які вимагають особливого контролю. Аналітичний облік товарів ведеться за їх найменуванням (номенклатурою) або однорідною групою (видом).

За результатами дослідження розроблено пропозиції щодо удосконалення організації обліку та аудиту на ТОВ «Торговий Дім «Браво», а саме: внесення доповнень та уточнень до облікової політики; удосконалення Робочого Плану рахунків; удосконалення документообігу; розроблено План та програму аудиту для аудиторської перевірки наявності та руху товарів на підприємстві.

***Ключові слова**: товари, роздрібна торгівля, організація обліку, аналіз, аудит.*